

לא להתפעל כלל מנסיונות וקושי הגלות

בהתחלת פרשתנו מסופר אודות בקשתו של יעקב ליוסף "אל נא תקברני במצרים", ואילו בנוגע ליוסף - מדגישים בסיום הפרשה והספר "ויישם בארון במצרים". נשאלת השאלה - איזה

חיזוק ("חזק חזק ונתחזק") לומדים ומקבלים מסיום הספר "ויישם בארון במצרים"?! ♦
משיחות ש"פ ויחי ה'תשמ"ז - מוגה (השיחה בשלימותה נדפסה ב'ספר השיחות - ה'תשמ"ז חלק א' עמ' 261 ואילך)

פִּוֹתְחֵיךְ נִדְנֵר מַלְכוּת

פעולה המדגישה את עניין הקביעות. [בפסוק שלפני זה נאמר אמנם "וישבע יוסף את בני ישראל לאמר פקד יפקד אלקים אתכם והעליתם את עצמותי מזה", אבל: (א) עניין זה נאמר בפסוק שלפני זה, ואילו בפסוק האחרון, סיום הספר, מודגש העניין ד"ויישם בארון במצרים", (ב) "והעליתם את עצמותי מזה" הוא מצד שבועתו של יוסף שנתקיימה בפועל רק לאחר משך זמן ארוך, ואילו בנוגע לפועל מיד - "ויחנטו אותו ויישם בארון במצרים" באופן של קביעות, ובמשך דורות. (ג) "והעליתם את עצמותי מזה", העצמות בלבד, משא"כ "ויחנטו אותו ויישם בארון במצרים" - השלימות גם דבשר כו].

ונשאלת השאלה - איזה חיזוק ("חזק חזק ונתחזק") לומדים ומקבלים מסיום הספר "ויישם בארון במצרים"?!:

ג. ויש לומר הביאור בזה - שחיזוק זה קשור, כאמור, עם התחלת פרשת שמות, "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה גוי": בפרשת שמות מתחיל עיקר העניין דגלות מצרים, קושי השעבוד כו', כי, אף שהירידה למצרים היתה כבר לפני זה, בפרשת ויגש, הרי, בנוגע לתקופה ההיא נאמר "וישב (ישיבה בשלוה) ישראל בארץ מצרים בארץ

התורה כולה, בודאי יכולים וצריכים להסביר לו ענינים אלו לפי ערך שכלו והבנתו, עד שעניין זה יהי אצלו בבחינת "תורת חיים", הוראה בחיים, כידוע פתגם אדמו"ר הזקן (כפי שנתבאר על-ידי אדמו"ר האמצעי) שצריכים "לחיות עם הזמן", עד לחיי הגוף כפשוטו.

ב. סיום ספר בראשית הוא - "וימת יוסף בן מאה ועשר שנים ויחנטו אותו ויישם בארון במצרים".

ולכאורה, נשאלת שאלה הכי פשוטה גם אצל בן חמש למקרא:

בהתחלת הפרשה מסופר אודות בקשתו של יעקב ליוסף "אל נא תקברני במצרים ושכבתי עם אבותי... וקברתני בקברתם", כלומר, הן מצד העילוי ד"וקברתני בקברתם", "במערה אשר בשדה המכפלה... שמה קברו את אברהם... את יצחק גוי", והן מצד החסרון דארץ מצרים, "ערות הארץ", תכלית הירידה.

ואילו בנוגע ליוסף - מדגישים בסיום הפרשה והספר "ויישם בארון במצרים", היינו, לא זו בלבד שלא נקבר במערת המכפלה, וגם לא בארץ ישראל כלל, אלא עוד זאת, בחוץ לארץ גופא - "במצרים" דוקא, ובזה גופא - "ויחנטו אותו ויישם בארון",

א. שבת זו היא "שבת חזק" - על שם שבה מסיימים ספר שלם בתורה, ספר בראשית, שהוא ספר הראשון שבתורה (ראשון במעלה וחשיבות, ובמילא, גם ראשון בסדר כפשוטו), וכמנהג ישראל ("תורה היא") שבסיום הספר מכריז כל הקהל בקול רם "חזק חזק ונתחזק".

ותוכן העניין - שסיום ספר בתורה (ובפרט ספר ראשון) נותן חיזוק ותוקף בכל עניניהם של ישראל, החל מעניני התורה, ומזה נמשך גם בעניני העולם, כמאמר "קוב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא", וכן "בר נש מסתכל בה באורייתא ומקיים עלמא".

והנה, מכיון שההכרזה "חזק חזק ונתחזק" באה בהמשך ובסמיכות ממש לסיום הספר, הרי מובן (א) שעיקר החיזוק נלקח מסיום הספר, היינו, הפסוק האחרון שבו, (ב) ופעולת החיזוק היא, לכל לראש (ובעיקר) בחלק התורה הסמוך לו, התחלת פרשת שמות (שקורין בתפלת מנחה דשבת חזק), כדלקמן.

ובהקדמה - שעניין זה צריך להיות מובן לא רק על-פי רזין רזין דרזין דאורייתא, אלא, מרזין דרזין דאורייתא נמשך ומתגלה עד לאופן הלימוד על-דרך הפשט, באופן המובן גם ל"בן חמש שנים למקרא", דמכיון שכל עניני התורה הם "מורשה קהלת יעקב", היינו, שכל אחד ואחת מישראל יורש הכל, כל

בהיותם בגלות כו'.

ד. והנה, עניין זה מהוה חיזוק בנוגע לכל הגלויות – "כל המלכיות נקראו על שם מצרים כו'", כל הגלויות, עד לגלות האחרון, ובגלות האחרון גופא – עד לימי הגלות האחרונים, עקבתא דמשיחא ממש, דורנו זה ותקופתנו זו.

ואדרבה – מצד העניין דירידת הדורות כו', הרי, בדורנו זה דוקא יש צורך מיוחד בזה, ולכן עשה הקב"ה שכל הוראות התורה (ובנדון-דין, החיזוק ד"ויישם בארון במצרים") יהיו באופן גלוי.

ואכן, מודגש הדבר באופן **גלוי לעין כל** – שהרי שמו (הראשון) של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו הוא **"יוסף"**, יוסף שבדורנו.

וכמודגש גם בפעולתו ועבודתו, שחידושו העיקרי הוא עניין הפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה, באופן ד"באר את התורה", "בשבעים לשון" – שהוא הענין ד"יוסף", "יוסף הי' לי בן אחר", כלומר, להתעסק גם עם יהודים אלו שלולי עבודתו היו (בגלוי) בבחינת **"אחר"**, שגם הם יהיו **"בן"** (גם בגלוי), ועד ל"בן" הכי נעלה, "בנימין", "בן ימין", שהוא לבדו נולד בארץ ישראל (ויש לומר שזהו העילוי דה"אחרי" שנעשה "בן" – עבודת התשובה לגבי עבודת הצדיקים).

וזהו הענין ד"ויישם בארון במצרים" המודגש במיוחד בדורנו זה (דור האחרון דגלות שהוא גם דור הראשון דגאולה) – שיוסף שבדורנו, נמצא יחד אתנו עד לרגע האחרון שיוצאים (והוא בכלל, כפשוט) מהגלות, ונותן כח וחיזוק ("חזק חזק ונתחזק") שלא להתפעל כלל וכלל מקשיי הגלות, אלא אדרבה – להוסיף ביתר שאת וביתר עוז במעשינו ועבודתנו, כדי **לסיים ולהשלים** את "צחצוח הכפתורים", עד לשלימות הנצחון ד"מלחמת בית דוד", בביאת דוד מלכא משיחא.

ה. ויש להוסיף בכל זה:

מכיון שנמצאים אנו בימי הגלות האחרונים, לאחר שנשלמו כבר כל הענינים, כדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו שלא נשאר לנו כי אם "לצחצוח את הכפתורים", ותיכף ומיד, "עמדו הכן כולכם" לקבל פני משיח צדקנו,

– ובפרט שמאז ועד עתה עברו כמה עשירות שנים שבהם עסקו גם ב"צחצוח הכפתורים" –

גושן ("במיטב הארץ") ויאחזו בה (לשון אחוזה) ויפרו וירבו מאד", ורק בפרשת שמות, לאחר ש"וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא", אזי, התחיל (עיקר) עניין הגלות, קושי השעבוד כו' (שהרי "כל זמן שאחד מן השבטים קיים לא הי' שעבוד"), החל מהעניין ד"הבה נתחכמה לו גו".

ועל-פי זה מובן שלפני התחלת הגלות וקושי השעבוד, יש צורך בנתינת כח וחיזוק מיוחד – שזהו עניין ד"ויישם בארון במצרים".

יוסף, המפרנס ומכלכל את ישראל – נמצא יחד עם בני-ישראל, "ויישם בארון במצרים", ובאופן שמציאותו היא בשלימות (ולא רק בעצמות, אלא גם הבשר וכו') גם על-פי **טבע**, "ויחנטו אותו ויישם בארון", ונמצא שם באופן של קביעות (עד ליציאת בני-ישראל מגלות מצרים).

ולכן, לאחר שמסיימים "ויחנטו אותו ויישם בארון במצרים", מכריזים **"חזק חזק ונתחזק"** – שהוא החיזוק להמשך ד"הבאים מצרימה", שלא להתפעל מקושי הגלות והשעבוד, מכיון שלא נמצאים בגלות לבד, אלא ביחד עם **יוסף**.

ובפרט – ש"יוסף" הוא גם ה"מושל בכל ארץ מצרים" (מלכות שהיתה מושלת בכיפה), עד ש"בלעדיך לא ירים איש את ידו ואת רגלו בכל ארץ מצרים", שמזה מובן, שאף אחד אינו יכול להפריע, ח"ו, לבני-ישראל גם

כאשר יהודי פוגש איזה עניין של מניעה ועיכוב בעניני יהדות – אין זה אלא עניין של נסיון, על-דרך "האלקים נסה את אברהם", "נסה" (גם) מלשון נס והרמה, היינו, כדי שעל-ידי זה יבוא לתכלית העילוי – הרמה לגבי השלימות שלפני

יוסף שבדורנו, נמצא יחד אתנו עד לרגע האחרון שיוצאים מהגלות, ונותן כח וחיזוק שלא להתפעל כלל וכלל מקשיי הגלות, עד לשלימות הנצחון ד"מלחמת בית דוד", בביאת דוד מלכא משיחא

הרי, בהכרח לומר שכאשר יהודי פוגש איזה עניין של מניעה ועיכוב בעניני יהדות, בבחינת "הבה נתחכמה לו" – אין זה אלא עניין של נסיון, על-דרך "האלקים נסה את אברהם", "נסה" (גם) מלשון **נס והרמה**, היינו, כדי שעל-ידי זה יבוא **לתכלית** העילוי – הרמה לגבי **השלימות** שלפני, על-דרך החילוק דנס וטבע (כמבואר בארוכה בדרושי חסידות).

כלומר: מובן וגם פשוט עד כמה גדלה מעלתו של אברהם אבינו – אפילו **לפני** הנסיונות, ועל-אחת-כמה-וכמה לאחר כמה נסיונות, בתוכם נסיון דכבשן דאור כשדים, ועד **לתשעה** נסיונות, שבדאי לא היה שום חסרון בעבודתו ומעלתו של אברהם אבינו; אלא, מכיון שרצה הקב"ה להרימו ולנשאו לדרגא נעלית עוד יותר, ועד לאין ערוך (נס) – ניסהו (נס והרמה) גם בנסיון העשירי.

ועל-דרך זה בנדון-דין:

לאחרי שלימות העבודה בכל הענינים (כ"ל), כולל גם עניין הנסיונות שעברו בני-ישראל במשך כל הדורות, ובמיוחד בנוגע ליוסף שבדורנו (נשיא הדור, אשר, "בית רישא גופא אזיל"), כל הנסיונות שהיו ברוסיא הסובייטית, שעמד בכלם בתוקף וגבורה עילאית, עד ליציאתו משם **בשלימות**, עם כל בני ביתו, ביחד עם ספרי וכתבי רבותינו נשיאנו כו' (כולל – פעולה נמשכת גם במדינה ההיא, פירות ופירי פירות כו', גם בימינו אלה) – הרי בודאי שלא חסר מאומה כו'; אלא, שהקב"ה רוצה שיהיה עניין של **נס**

והרמה באופן **נעלה עוד יותר**, ולכן מביא נסיון נוסף.

1. ועוד נקודה בזה – שהנסיון הוא על-ידי דבר שאין בו מציאות כלל, וכל ענינו אינו אלא לפעול נס והרמה, על-ידי זה שמראים שלא מתפעלים כלל, שאז, מתגלה האמת שאין בו מציאות כלל, כי אם, לפעול נס והרמה:

בנוגע לנסיון העשירי – איתא במדרש: "ביום השלישי, וכי מאחר שהדרך קרובה למה נתעב שלשת ימים, כיון שראה (השטן) שלא קבלו ממנו (אברהם ויצחק), הלך ונעשה לפניהם נהר גדול, מיד ירד אברהם לתוך המים... כיון שהגיע עד חצי הנהר הגיע המים עד צווארו, באותה שעה **תלה אברהם עיניו לשמים**, אמר לפניו רבונו של עולם כו', מיד נער הקב"ה את המעין **ויבש הנהר** ועמדו ביבשה".

כלומר, כל ה"נהר גדול", אשר, כבר ב"חצי הנהר הגיע המים עד צווארו" – **לא היתה לו מציאות כלל** (לא רק ברוחניות, אלא) **גם בעולם-הזה הגשמי**, כי אם, עניין של **דמיון** בלבד, ולכן, כאשר אברהם הראה שאינו מתפעל מזה (אלא ממשיך ללכת כדי לקיים את ציווי ה'), ו"תלה אברהם עיניו לשמים" – אזי נתגלה **האמת**, שאין כאן מציאות של נהר כלל, "יבש הנהר ועמדו ביבשה", ואדרבה – כל מה שנשאר ממנו, אינו אלא העניין **דנס והרמה**.

ועל-דרך זה בנדון-דין – שאין לנסיון מציאות כלל גם בעולם-הזה הגשמי והחומרי, "עולם הקליפות", ולכן, כאשר "תלה... עיניו לשמים", אזי נתגלה באופן גלוי לעין כל שאין כאן מציאות כלל, וכל מה שנשאר, אינו אלא העניין **דנס והרמה** – שעל-ידי זה יתוסף עוד יותר בהפצת המעיינות חוצה, על-ידי ההוספה בהוצאה לאור והדפסת כתיב רבותינו נשיאנו כו',

ובלשון המדרש (במק"א) בנוגע להכרזה "דידן נצח דידן נצח", ש"לא עלון מן תמן עד זמן דחמון כמין חרדא דדמא על אפי מיא" (סימן לביטול המציאות דרוח רע), שאז **שקט** (היפך המצב הקודם ד"חמו **ערבוביא** במיא") המעייין והנהר הטוב שבמדרש שממנו שתו בני-ישראל, היינו, שעייז ניתוסף ביתר שאת וביתר עוז בתוקף התפשטות הנהר מהמעייין, עד להפצת המעיינות (לא רק הנהר, אלא גם המעייין עצמו) חוצה.

2. על-פי זה מובן בפשטות שכל ההדגשה צריכה להיות אך ורק בנוגע לעניין **הנס**

המאורע דהנסיון – אין לו מציאות כלל, כאמור, ומכיון שכן, הרי, הדיבור אודותיו הוא בדבר שאין בו ממש, ובמילא, ללא כל תועלת, ואדרבה – עי"ז שמדבר אודותיו ומחשיבו למציאות, מבלבל את עצמו והיצה"ר שלו כו'

וההרמה, ולא בנוגע לעצם המאורע דהנסיון: המאורע דהנסיון – אין לו מציאות כלל, כאמור, ומכיון שכן, הרי, הדיבור אודותיו הוא **בדבר שאין בו ממש**, ובמילא, ללא כל תועלת, **ואדרבה** – עי"ז שמדבר אודותיו ומחשיבו למציאות, מבלבל את עצמו והיצה"ר שלו כו'.

ולאידך, עניין **הנס וההרמה** – הוא הוא המציאות האמיתית, הכוונה והתכלית דהנסיון, כאמור, שעייז יתוסף עוד יותר בהפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה.

ובאותיות פשוטות – שכל החיות וההתלהבות כו' צריך להיות בעניין ד"וישמור משמרתי מצותי חוקותי ותורותיי" (כמו שכתוב באברהם אבינו), החל מלימוד ספרי וכתבי החסידות (ופשיטא, בהקדמת לימוד נגלה דתורה – "תלמודו בידו"), היינו, שכאשר יוצא לאור ספר חדש, קונטרס או מאמר כו', צריך **כאו"א** ללמדו, ובהדגשה – שאין להסתפק בכך שישנם כמה וכמה שלומדים עניין זה, אלא, "כל אחד ואחד חייב לומר **בשבילי** נברא העולם", ובנדון-דין, **בשבילי** נדפס ספר, קונטרס או מאמר זה!

ח. . . והדגשה יתירה בכל הנ"ל בימים אלה:

נמצאים אנו בעיצומן של ימי ההכנה לעשירי בשבט – שהתחלתם על-דרך ועל-פי

מאמר חז"ל "שלושים יום לפני החג", כמדובר לעיל בארוכה על-דבר פרטי ההכנות דכל אחד ואחת, אנשים נשים וטף, על-ידי ההוספה בתורה ובצדקה, כולל – ג' הבחינות, בחינה אחת לאחרית כל עשרה ימים: **בעשרים בטבת** – יום ההילולא דהרמבי"ם ז"ל, **בר"ח שבט** – "בעשתי עשר חודש באחד לחודש גוי" והאיל משה באר את התורה גוי", ולקראת **העשירי בשבט**, "העשירי יהי קודש", יום ההילולא.

וכל ישראל בחזקת כשרות – שבודאי התחילו כבר בהכנות אלו, ואין מזרזין אלא למזרזין – להוסיף בזה הכנה וכהנה, כולל – הפירסום וההשפעה על רבים מישראל, כמדובר לעיל שעניין זה שייך **לכאו"א מישראל ממש**, ללא יוצא מן הכלל.

ט. ויהי רצון שעל-ידי מעשינו ועבודתינו בכל העניינים האמורים בימי הגלות האחרונים נזכה בקרוב ממש לשלימות העניין ד"ואלה שמות בני ישראל" – כדברי המדרש "על שם **גאולת ישראל** נזכרו כאן",

וכפי שהולך ומפרט: "ראובן שנאמר ראה ראיתי את עני עמי", וכיו"ב בשמות שאר השבטים, עד ל"אשר, על שם שהיו מאשרין אותן כל שומעי גאולתן וגדולתן, דכתיב ואשרו אתכם כל הגוים כי תהיו אתם ארץ חפץ אמר ה' צבאות",

וכן "יוסף, על שם שעתיד הקב"ה להוסיף ולגאול את ישראל מן מלכות הרשעה כשם שגאל אותם ממצרים, שנאמר והיה ביום ההוא **יוסיף** ה' שנית ידו וגו', **וכל הענייני**" (המשך הכתובים בנוגע לגאולה העתידה),

ובאופן ד"ואלה שמות גוי" – לשון גילוי (גם הפירוש דהשמות), על-דרך מה שנאמר ביציאת-מצרים "ובני ישראל יוצאים **ביד רמה**", באופן ד"זה אלי ואנוהו" (כמו שכתוב בשירת הים), מורה באצבע ואומר זה,

כן תהיה לנו ב"אז ישיר", "שר לא נאמר אלא ישיר (לשון עתיד), מכאן לתחיית המתים כו'", כאשר "הקיצו ורננו שוכני עפרי", והם בתוכם, ש"אז ישיר משה ובני ישראל" את השירה העשירית,

בגאולה האמיתית והשלימה, כאשר "יוסיף ה' שנית ידו גוי ונשא נס לגוים ואסף נדחי ישראל ונפוצות יהודה יקבץ מארבע כנפות הארץ", עד שיקויים היעוד "ואמרת ביום ההוא אודך ה' כי אנפת בי ישוב אפך ותנחמני", מכיון שיתגלה תכלית השלימות דנס והרמה שעל-ידי כללות עניין הגלות,

במהרה בימינו ממש, "מיד הן נגאלין", תיכף ומיד ממש.